



GÜNDEM KONUK

İSTANBUL SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU
BAŞKANI ERDAL BAHÇIVANİSO 500 İHRACATI
YÜZDE 12,8
GERİLEDİ!

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "İSO 500'te sonuçlar, ekonomimizin sanayi gibi güçlü bir sacayağının olduğunu ortaya koydu. Enflasyonda ve finansman piyasalarında tekrar başlayan olumsuzluklar ile ithal hammadde fiyatlarındaki artış, sanayicimiz üzerinde giderek daha fazla baskı yaratıyor. Herkes için öngörülemezlik ve istikrarsızlık olan enflasyon ile mücadeleyi mutlaka kazanmalıyız. Enflasyonun olduğu ortamda yatırım yapılmaz. Geçen yıl yatırım teşvik belgelerinde yaşanan yüksek oranlı artışa rağmen, yatırım iştahı fiyiyata dönmedi" dedi.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 1968 yılından bu yana aralıksız gerçekleştirdiği ve sektör için en değerli verileri oluşturan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2020 yılı sonuçları açıklandı.

İSO Odakule'de Fazıl Zoru Meclis Salonu'nda düzenlenen basın toplantısında İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan tarafından açıklanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2020" araştırmasına göre, 2020 yılında üretimden satışlara göre en büyük kuruluş geçen yıl olduğu gibi 58 milyar 593 milyon TL ile TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.) oldu. Sıralamada ikinci 45 milyar 223 milyon TL ile Ford Otomotiv Sanayi A.Ş., üçüncü 31 milyar 242 milyon TL ile Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş. ve dördüncü de 30 milyar 812 milyon TL ile Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş. oldu.

Sanayinin check-up'ı olarak nitelenen, sanayi sektörü başta olmak üzere Türkiye ekonomisinin büyümesinden ihracatına, finansmandan yatırım iklimine kadar birçok alanda detaylı bilgiler içerdiği için önemli bir gösterge olan araştırma, aynı zamanda şimdiye kadarki en erken tarihte açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırması oldu.

"Sanayi, ekonominin güçlü sacayağı"

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2020 araştırmasının sonuçlarını açıklayan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "İSO 500 Büyük'ün 2020 sonuçları, ekonomimizin sanayi gibi güçlü bir sacayağının olduğunu ortaya koyuyor. Ama bunun sürdürülebilir kılınması adına dünün sonuçlarını güncel gelişmeler ve veriler ışığında da değerlendirmeliyiz. Bu anlamda İSO-Markit işbirliği kapsamında açıklanan İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) verilerine baktığımızda, özellikle son birkaç aydır ülkemizin dünya sanayi verilerinden negatif ayrıştığını görmekteyiz. Açıklanan son Nisan 2021 PMI verilerine baktığımızda, 55,8 olarak ölçülen Küresel İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) son 11 yılın en yüksek seviyesine ulaşmış görünüyor. En büyük ihracat pazarımız olan Euro bölgesi PMI endeksi de 62,9'luk seviyesi ile 24 yıllık veri geçmişinin rekoruna imza atıyor. Buna karşın Türkiye PMI endeksinin Nisan'da 50,4'lük seviyesiyle dünyadan negatif ayrışmasını her kesimin dikkate alması gerekiyor. Dünya sanayisi, 2009 yılından bu yana en olumlu günlerini yaşarken, global kıyaslama yapabilme noktasında en değerli ve güvenilir marka olan ve imalat sektöründe 34 ekonomide ölçülen



GÜNDEM KONUK



PMI verilerinde performansı en düşük dördüncü ülke olduğumuzu göz ardı etmememiz gerekiyor. Bunun temel sebeplerine mutlaka inmeliyiz" diye konuştu.

"Enflasyon nedeniyle yatırım yapılmaz"

Bu konuda enflasyonda ve finansman piyasalarında tekrar başlayan olumsuzlukların en temel iki neden olduğunu vurgulayan **Erdal Bahçivan**, şunları söyledi: "Öte yandan yurt dışından gelen hammaddelerin fiyatlarında yaşanan yüksek boyutlu artışlar **sanayicimiz** üzerinde giderek daha fazla baskı yaratmaktadır. Bu artışlar, ilave bir işletme sermayesi ve buna bağlı bir finansman ihtiyacı oluşturması bakımından önümüzdeki günler için çok ciddi bir stres kaynağı olacaktır. Bu yıl **sanayicimiz** açısından bir başka önemli stres kaynağı da enflasyondur. Biz **sanayiciler** olarak asla ve asla yüksek enflasyonlu bir ortamda yaşamak istemiyoruz. Enflasyonun toplumlar için de, ekonomiler için de, **sanayiler** için de öngörülemezlik, istikrarsızlık olduğuna inanıyoruz. Onun için ne yapıp edip enflasyon mücadelesini mutlaka kazanmalıyız. Enflasyonun olduğu ortamda kolay kolay yatırım yapılmaz. Nitekim geçen yıl yatırım teşvik belgelerinde yaşanan yüksek oranlı artışa rağmen, yatırım iştahının fiiliyata dönmediğini son dönemlerde net bir şekilde gözlemliyoruz."

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşunun üretimden satışları 2020 yılında 1 trilyon 22 milyar TL'den 1 trilyon 179 milyar TL'ye yükselerek yüzde 15,3 oranında arttı. Büyüme performansı, 2018'deki yüzde 34,5 ve 2019'daki yüzde 16,4'lük artışlar ile karşılaştırıldığında yavaşladı. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Tüketici

enflasyonu ile arındırıldığında 2020 yılında üretimden satışlar reel olarak sadece binde 6 artış gösterdi. Bu oran son dört yılın en düşük reel artışı oldu. 2020 yılında görülen bu yavaşlamada Covid-19'a karşı uygulanan kısıtlamalar ve küresel pazarların bir süre kapalı kalması tabii ki etkili oldu. Yılın ikinci yarısında talep toparlanmaya başlarsa da, finansal dalgalanma, yükselen faizler ve salgında yükselen ikinci dalga iç satışları sınırladı" dedi.

ISO 500'ün ihracatı da yüzde 12,8 oranında gerileyerek 64,1 milyar dolar oldu. **ISO 500**'ün ihracat performansı Türkiye'nin genel ve **sanayi** ihracat performansından bir ölçüde olumsuz ayrışsa da yine de **ISO 500**, Türkiye ihracatı içindeki ağırlığını korudu. 2020 yılında **ISO 500** Türkiye ihracatının 37,8'ini, **sanayi** sektörü ihracatının ise yüzde 39,2'sini gerçekleştirdi. 2000'li yılların ortalarından itibaren 460 bandında seyreden ihracat yapan kuruluşların sayısı 2020 yılında da 465 oldu.

Faaliyet karı yüzde 55 arttı!

Araştırmaya göre, sıralamanın ilk 50'sini oluşturan kuruluşların toplam üretimden satışlar içinden aldığı pay bir miktar azalmakla birlikte toplamda yüzde 50'ye yakın seviyelerini korudu.

Araştırmanın temel göstergelerinden **ISO 500** Büyük'ün esas faaliyetlerinden elde ettiği karı gösteren faaliyet karı bir önceki yıla göre yüzde 55 oranında artarak 142,8 milyar TL oldu. Faaliyet karlılığı oranı da 2,7 puan artarak yüzde 10,8'e çıktı. Benzer şekilde ölçülmeye başlandığı 2013'ten bu yana 2019 yılı hariç sürekli artış gösteren FAVÖK büyüklüğü, 2020 yılında yüzde 43,1



GÜNDEM KONUK



artışla 184,4 milyar TL'ye çıkarken, FAVÖK karlılığı oranı da 2,6 puan artışla yüzde 13,9'a yükseldi. Yine vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı da yüzde 50,1 artarak 92,5 milyar TL oldu. **Sanayi** kuruluşlarının karları 2020 yılında artış eğilimi gösterdi.

Finansman giderleri yüzde 39,2 arttı!

ISO 500'ün karlılık verilerine göre, faaliyet karlılığındaki iyileşmenin yanı sıra özellikle net kambiyo karlarının etkisiyle üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artış da karlılığa pozitif katkı yaptı. **ISO 500**'ün diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karları 237,9 milyar lira iken, gider ve zararları 194,4 milyar lira olarak gerçekleşmiştir. Bu iki rakam arasındaki fark alındığında, **ISO 500**'ün 43,4 milyar liralık üretim faaliyeti dışı net gelir elde etti. Finansman giderleri, **ISO 500**'ün karlılığında belirleyici olmayı sürdürdü. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "2020 yılında Covid-19 salgını ile oluşan finansal koşullar içinde Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki dalgalanmalar sonucunda bir önceki yıla göre finansman yükü önemli ölçüde arttı. 2020 yılında **ISO 500**'ün finansman giderleri yüzde 39,2 artışla 88,8 milyar TL'ye yükseldi. Bununla birlikte, faaliyet karı yüzde 55'lik artışla 142,8 milyar TL'ye çıktı ve bu sayede finansman giderlerinin faaliyet karına oranı yüzde 69,3'ten yüzde 62,2'ye geriledi. Yaşanan bu görece iyileşmeye rağmen, **sanayi** kuruluşları ana faaliyetlerinden elde ettikleri karların halen oldukça önemli bir bölümünü finansman giderlerine ayırmaya devam etti" diye konuştu.

Özkaynak artsa da borç-özkaynak dağılımı hala kronik sorun!

Borçlanma ile öz kaynakların dağılımını yansıtan kaynak yapısında, **ISO 500**'ün 2020 yılında toplam borçları

yüzde 23 gibi yüksek bir oranda arttı. Firmalar, faaliyet karlılığındaki artışın desteğiyle özkaynaklarını da yüzde 23,2 gibi benzer bir oranda büyütebildi. **Erdal Bahçivan**, "Bu durum, borçların özkaynaklara göre çok daha hızlı arttığı geçmiş iki yıla kıyaslandığında umut verici görünüyor. Buna rağmen mevcut borç-özkaynak dağılımı **sanayicilerimiz** için mutlaka çözülmesi gereken kronik bir sorun. Çünkü borçlanma ile özkaynakların dağılımına baktığımızda, **ISO 500**'de 2015 yılı ile birlikte ilk kez yüzde 60'ların üstüne çıkan toplam borçların payı takip eden yıllarda artış eğilimini sürdürdü. 2020 yılında ise toplam borçların payı yüzde 68,4 ve özkaynakların payı yüzde 31,6 ile aynı kaldı" dedi.

Krediler daha çok sanayi dışı sektörlere yöneldi!

ISO 500'ün toplam mali borçları 2020 yılında yüzde 23 oranında artarak 406,3 milyar TL'den 499,6 milyara ulaştı. Borçların vadelerine göre gelişiminde ise kısa vadeli mali borçlar yüzde 22,4'lük artışla 168,3 milyar TL'den 206 milyar TL'ye yükselirken, uzun vadeli mali borçlar ise yüzde 23,3 oranında artarak 238 milyar TL'den 293,5 milyar TL'ye çıktı. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Burada bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. 2020 yılında Türkiye'de yüzde 35'lerde seyreden oldukça güçlü bir kredi büyümesi yaşanırken, **ISO 500**'ün mali borçlarındaki artışın yüzde 23'le sınırlı kalması, kredilerin daha çok **sanayi** dışı sektörlere yöneldiğini gösteriyor. Yine 2017 ve 2018 yıllarında artış eğilimi gösteren kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı, 2019'da yüzde 41,4'e, 2020'de ise yüzde 41,2'ye geriledi. Son iki yılda gerek borç yapılandırılmaları gerekse farklı finansal enstrüman seçeneklerine rağmen kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı yatay seyrini korudu" dedi.



GÜNDEM KONUK

Duran varlıkların payı 2,8 azaldı!

En önemli göstergelerden toplam varlıklar içinde dönen ve duran varlıklar ilişkisine bakıldığında; **İSO 500**'de duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı 2015 yılında yüzde 46,3'e kadar yükseldikten sonra gerilemeye başlayarak 2019 yılında yüzde 39,1 oldu. 2020 yılında duran varlıkların payı 2,8 puan daha azalarak yüzde 36,3'e geriledi. Olağan dışı koşullar firmaları likit varlıklara yöneltirken, duran varlık yatırımlarını sınırladı. **Erdal Bahçivan**, "Her ne kadar duran varlıklar son yıllarda düşüş eğiliminde olsa da buna yol açan bir faktöre daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Biliyorsunuz en son enflasyon muhasebesi uygulaması 2004 yılında yapılmıştı. Sonrasında firmaların bilançolarında yeniden değerlendirme işlemi genellikle yapılamadı. Son 3 yılda yüksek enflasyonun hayatımıza yeniden girdiği göz önüne alındığında, **sanayimizin** duran varlığını yeniden değerlendirme ihtiyacı açıkça görülüyor. **Sanayicilerimizin** son dönemlerde yeniden değerlendirme taleplerini giderek daha sık bir şekilde dile getirmeleri de bunu gösteriyor" dedi.

KDV yükü yüzde 14,3 arttı!

İSO 500'ün devreden KDV yükü, yükselişini sürdürdü, bir önceki yıla göre yüzde 14,3 oranında artarak 12,4 milyar TL oldu. Bu rakam, **İSO 500**'ün toplam mali borçlarının yüzde 2,5'i düzeyinde. **Sanayicilerimizin** yüksek finansman ihtiyacı sürerken, kuruluşlarımız önemli bir kaynağı, sıfır faiz ile devlete borç vermeye devam ediyor. Bu noktada, sürekli gündeme getirdiğimiz gibi KDV reformunun hayata geçirilmesi ve artık **sanayici** üzerindeki yükün kaldırılması gerekiyor" dedi. Yine **İSO 500**'te 2020 yılında kar eden kuruluş sayısı 411'den 423'e yükseldi.

İSO 500'de teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer dağılımına göre, 2018 yılında **İSO 500**'de yaratılan katma değer içerisinde orta yüksek ve yüksek teknoloji ile yaratılan katma değer toplamı yüzde 27,5 iken, bu oran 2019'da yüzde 30,4'e, 2020 yılında yüzde 31,2'ye çıktı.

Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı 271!

İSO 500'de Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı 2013 yılından itibaren kademeli olarak artıyor. Bir önceki yıl yaşanan duraksamanın ardından 2020 yılında **İSO 500**'de Ar-Ge yapan kuruluş sayısı 271 oldu. **İSO 500**'ün 2020 yılı Ar-Ge harcamaları ise anket verileri ile 6,2 milyar TL olurken, 2019 yılına göre 4,9 oranında artış gösterdi. 2019 yılında yüzde 0,58 olan Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı, 2020'de hafif bir düşüşle yüzde 0,53'e geriledi.

**İstihdam yaklaşık yüzde 3 arttı!**

İSO 500'ün istihdamı ise 2020 yılındaki tüm olumsuz gelişmelere rağmen yüzde 2,9 oranında artarken, ödenen maaş ve ücretlerdeki artış da yüzde 14,4 oldu. Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer dağılımına bakıldığında, 2018 yılında **İSO 500**'de yaratılan katma değer içerisinde orta yüksek ve yüksek teknoloji ile yaratılan katma değer toplamı yüzde 27,5 iken, bu oran 2019'da yüzde 30,4'e, 2020 yılında yüzde 31,2'ye çıktı.

Yabancı kuruluş sayısı azalıyor!

İSO 500'de yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı, 2020 yılında 110'a indi. Bu gelişme, 2009 yılından sonra **İSO 500** içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısında yaşanan kademeli gerilemenin devam ettiğini gösterdi. **İSO 500**'de halka açık kuruluşların sayısı 67 ile yatay seyrini korudu.

Ayrıca **İSO 500**'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralanması sonucu **sanayideki** Anadolu ağırlığının arttığı gözlemlendi. Buna göre son yıllarda sayısal olarak düşüş yaşanmasına karşın en büyük pay 161 şirket ile hala **İstanbul Sanayi Odası**'na ait bulunuyor **İSO**'yu sayının beş yıl önce 180 olduğunu görüyoruz. İstanbul'u Ege Bölgesi **Sanayi Odası** 44 şirket ile izlerken, Ankara 37, Kocaeli 36, Gaziantep 29, Bursa 19 şirket ile yer alıyor.



SERVET YILDIRIM
Enflasyondan sadece
ücretli değil sanayici de
şikayetçi /20

**EKONOMİNİN HALLERİ**
Servet Yıldırım
servet.yildirim@dunya.com

TÜİK Mayıs ayı enflasyon rakamlarını bugün açıklayacak. Muhtemeldir ki hem TÜFE hem de ÜFE kaygı verici boyutta kalmaya devam edecek. Enflasyon geçmişte sadece ücretlilerin ve düşük gelir gruplarının sorunu olarak görülürdü ama **sanayiciler** de artan bir şekilde yüksek enflasyonun baskısını yaşıyor.

Geçen hafta **İstanbul Sanayi Odası**'nın açıkladığı "**İSO 500**" araştırması bize çok değerli bilgiler sunuyor. Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre hazırlanmış yılsonu kapanış bilanço ve gelir tablolarına göre yapılmış listede olması araştırmanın bir eksikliği olsa da **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**'ın dediği gibi Türkiye ekonomisinin ve **sanayisinin bir** "check-up"ı olarak görülebilir. Check-up'a göre başta enflasyon olmak üzere bazı şeyler hala yanlış gidiyor.

Sonuçlar pandemiye ve tüm zorluklara rağmen **sanayimi-zin** büyüdüğünü, satışların ve faaliyet karının arttığını gösteriyor.

Enflasyondan sadece ücretli değil **sanayici** de şikayetçi

riyor. Aynı tablonun daha orta ve küçük ölçekli firmalar için de geçerli olup olmadığını söyleyemiyoruz ama genelde sorunların devam ettiğini söyleyebiliriz. Sorunların iki temel nedeni ise enflasyon ve finansman sıkıntısı.

İSO Başkanı Bahçivan'ın **İSO 500** sunuşundaki sözleri **sanayicinin** enflasyona bakışını yansıtıyor.

"Biz **sanayiciler** olarak asla ve asla yüksek enflasyonlu bir ortamda yaşamak istemiyoruz. Enflasyonun toplumlar için de, ekonomiler için de, **sanayiler** için de öngörülemezlik, istikrarsızlık olduğuna inanıyoruz. Onun için ne yapıp edip enflasyon mücadelesini mutlaka kazanmalıyız" diyordu Bahçivan. Neden mi: "Çünkü enflasyonun olduğu yerde öngörü olmaz, enflasyonun olduğu yerde uzun vadeli iş yapılmaz. Enflasyonun olduğu ortamda kolay kolay yatırım yapılmaz."

Bu sözlerin altına imza atacak iktisatçı yoktur.

Türkiye "Faiz enflasyonun nedeni midir, yoksa sonucu mudur?" tartışması ile çok uzun zaman kaybetti, hala da kaybediyor. Merkez Bankası üzerindeki

faiz indirim baskısının TL değer kaybını tetiklediği gözardı ediliyor. Kurun fiyatlara geçişkenliğinin ne kadar güçlü olduğu Merkez Bankası tarafından ifade edilse de TL'nin istikrarsızlığı ile fiyat istikrarsızlığı ilişkisi ihmal ediliyor.

Oysa Türkiye dünyada en yüksek enflasyona sahip ülkelerden birisidir. Gelişmekte olan ekonomiler arasında ise en yüksek ikinci enflasyona sahip ülkedir. Dünyanın düşük enflasyon yaşadığı bir dönemde yüksek ve inatçı bir enflasyonla boğuşuyoruz. Bu zafiyeti Türkiye'yi diğer ekonomilerden olumsuz bir şekilde ayırıştırılmaktadır. **İSO**-Markit işbirliği kapsamında açıklanan İmalat **Sanayi** Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) bu ayrışmanın çarpıcı örneklerinden biridir.

Türkiye için son açıklanan PMI rakamı Mayıs'ta 49.3. Küresel ortalama son 11 yılın en yüksek seviyesi olan 55.8. Euro bölgesi 62.9 ile 24 yılın zirvesinde. Bu rakamların tercümesi şu: "Dünya **sanayisi**, 2009 yılından bu yana en olumlu günlerini yaşıyor, biz kendi sorunlarımız nedeniyle rüzgarı kaçırıyoruz."

Toplam 34 ülke arasından performansı en düşük dördüncü ülkeymişiz.

Enflasyon yatırım iştahını keser. Bahçivan sunumunda, geçen yıl yatırım teşvik belgelerinde yaşanan yüksek oranlı artışa rağmen, yatırım iştahının fiiliyata dönmediğinin gözlemlendiğini anlatıyordu. Enflasyon beklentilerinin iyileşmesi gerekiyor. Oysa koşullar çok destekleyici değil. Bir yanda bizim kontrol edemediğimiz faktörler var; ithal hammadde ve girdi fiyatları artıyor. Öte yandan kontrol edemediğimiz faktörleri iyi yönetememişiz. Ülkenin risk primi artmış. Bunun sonucunda yüksek risk primi nedeniyle Türkiye'nin finansman maliyetleri normal koşullarda olması gerekenden daha yüksek seyrediyor. Öte yandan yüksek enflasyonun bir sonucu olarak içeride TL borçlanma maliyetleri de yüksek seviyelerde bulunuyor. Özetle yüksek enflasyon ortamı ve olumsuz finansman koşulları yatırım ortamını bozuyor. **Sanayicileri** kısa vadeli düşünmeye ve davranmaya yönlendiriyor. Büyümeyi aşağı çekiyor, işsizliğin yüksek kalmasına neden oluyor.



İSO, EU China SME Centre ile stratejik ortaklık kurdu



İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **sanayicileri** Çin pazarına hazırlamak için önemli bir adım atarak EU China SME Centre (AB Çin KOBİ Merkezi) ile bir işbirliği protokolü imzaladıklarını açıkladı.

Bahçivan, "İşbirliği anlaşması ile önümüzdeki aylarda bir dizi eğitim düzenleyeceğiz. Çin pazarı ile ilgili danışmanlık hizmeti vereceğimiz işbirliği, **sanayicimizin** Çin pazarında iş yapmaya hazırlanmasına önemli katkıda bulunacak" diye konuştu.

Türkiye Cumhuriyeti Pekin Büyükelçisi Abdulkadir Emin Önen; "Çin, dünyanın en büyük ikinci ithalatçısı. Türkiye'den birçok ürün şans bulabilir" dedi. AB Çin KOBİ Merkezi Direktörü Renzo Isler, Çin'de yatırım yapmak isteyen KOBİ'lere yönelik danışmanlık hizmeti ve eğitim verdiklerini söyledi.



HABER

İSO "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması-2020" açıklandı

Lider yine TÜPRAŞ

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre 2020'de üretimden satışlara göre zirvede 58 milyar 593 milyon TL ile TÜPRAŞ yer aldı. Sıralamada ikinci Ford Otomotiv ve üçüncü de Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları oldu. İSO 500'teki kuruluşların ihracatı ise yüzde 12.8 gerileyerek 64.1 milyar dolar oldu.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 1968'den bu yana aralıksız gerçekleştirdiği ve sanayinin check-up'i olarak nitelenen "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2020 yılı sonuçları, İSO Odakule'de Fazıl Zoru Meclis Salonu'nda düzenlenen basın toplantısında İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan tarafından açıklandı. Araştırmaya göre; 2020'de üretimden satışlara göre en büyük kuruluş geçen yıl olduğu gibi 58 milyar 593 milyon TL ile TÜPRAŞ (Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.), ikinci 45 milyar 223 milyon TL ile Ford Otomotiv Sanayi A.Ş., üçüncü 31 milyar 242 milyon TL ile Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş. ve dördüncü de 30 milyar 812 milyon TL ile Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş. oldu.



İSO 500'teki kuruluşların ihracatı yüzde 12.8 gerileyerek 64.1 milyar dolar oldu. İSO 500'te faaliyet karı yüzde 55, istihdam yüzde 3 ve Ar-Ge harcamaları da yüzde 5 artış gösterdi. Özkaynaklardaki artış umut verirken; mevcut borç-özkaynak dağılımı ise çözülmesi gereken kronik sorun olmayı sürdürdü. Finansman yükü ise yüzde 39.2 gibi yüksek oranda artarak 88.8 milyar TL'ye yükselirken; duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı da 2.8 puan azalarak yüzde 36.3'e geriledi. Devreden KDV yükü, yüzde 14.3 artışla İSO 500'ün toplam mali borçlarının yüzde 2.5'i düzeyine ulaştı.

Bahçivan: "Sanayi, ekonominin güçlü sacayağı"

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2020 araştırmasının sonuçlarını açıklayan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, şunları söyledi: "İSO



500 Büyük'ün 2020 sonuçları, ekonomimizin sanayi gibi güçlü bir sacayağının olduğunu ortaya koyuyor. Ama bunun sürdürülebilir kılınması adına dünyanın sonuçlarını güncel gelişmeler ve veriler ışığında da değerlendirmeliyiz. Bu anlamda İSO-Markit işbirliği kapsamında açıklanan İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) verilerine baktığımızda, özellikle son birkaç aydır ülkemizin dünya sanayi verilerinden negatif ayrıştığını görmekteyiz. Açıklanan son Nisan 2021 PMI verilerine baktığımızda, 55.8 olarak ölçülen Küresel İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) son 11 yılın en yüksek seviyesine ulaşmış görünüyor. En büyük ihracat pazarımız olan Euro bölgesi PMI endeksi de 62.9'luk seviyesi ile 24 yıllık veri geçmişinin rekoruna imza atıyor. Buna karşın Türkiye PMI endeksinin Nisan'da 50.4'lük seviyesiyle dünyadan negatif ayrışmasını her kesimin dikkate alması gerekiyor. Dünya sanayisi, 2009 yılından bu yana en olumlu günlerini yaşarken; global kıyaslama yapabileceğimiz noktada en değerli ve güvenilir marka olan ve imalat sektöründe 34 ekonomide ölçülen PMI verilerinde performansı en düşük dördüncü ülke olduğumuzu göz ardı etmememiz gerekiyor. Bunun temel sebeplerine mutlaka inmeliyiz."

"Enflasyon nedeniyle yatırım yapılmaz"

Erdal Bahçivan, enflasyonda ve finansman piyasalarında tekrar başlayan olumsuzlukların en temel iki nedeni olduğunu vurguladı: "Öte yandan yurt dışından gelen hammaddelerin fiyatlarında yaşanan yüksek boyutlu artışlar sanayicimiz üzerinde giderek daha fazla baskı yaratmaktadır. Bu artışlar, ilave bir işletme sermayesi ve buna bağlı bir finansman ihtiyacı oluşturması bakımından önümüzdeki günler için çok ciddi bir stres kaynağı olacaktır. Bu yıl sanayicimiz açısından bir başka önemli stres kaynağı da enf-



lasyondur. Biz **sanayiciler** olarak asla ve asla yüksek enflasyonlu bir ortamda yaşamak istemiyoruz. Enflasyonun toplumlar için de, ekonomiler için de, **sanayiler** için de öngörülemezlik, istikrarsızlık olduğuna inanıyoruz. Onun için ne yapıp edip enflasyon mücadelesini mutlaka kazanmalıyız. Enflasyonun olduğu ortamda kolay kolay yatırım yapılmaz. Nitekim geçen yıl yatırım teşvik belgelerinde yaşanan yüksek oranlı artışa rağmen yatırım iştahının fiiliyata dönmediğini son dönemlerde net bir şekilde gözlemliyoruz.”

Büyüme performansı yavaşladı

Araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu'nun üretimden satışları 2020'de 1 trilyon 22 milyar TL'den 1 trilyon 179 milyar TL'ye yükselerek yüzde 15.3 arttı. Büyüme performansı, 2018'deki yüzde 34.5 ve 2019'daki yüzde 16.4'lük artışlarla karşılaştırıldığında yavaşladı. Bahçıvan "Tüketici enflasyonu ile arındırıldığında 2020 yılında üretimden satışlar reel olarak sadece binde 6 artış gösterdi. Bu oran son dört yılın en düşük reel artışı oldu. 2020 yılında görülen bu yavaşlamada Covid-19'a karşı uygulanan kısıtlamalar ve küresel pazarların bir süre kapalı kalması tabii ki etkili oldu. Yılın ikinci yarısında talep toparlanmaya başlasa da, finansal dalgalanma, yükselen faizler ve salgında yükselen ikinci dalga iç satışları sınırladı" dedi.

ISO 500 ihracatı yüzde 12.8 geriledi: **ISO 500**'ün ihracatı da yüzde 12.8 gerileyerek 64.1 milyar dolar oldu. **ISO 500**'ün ihracat performansı Türkiye'nin genel ve **sanayi** ihracat performansından bir ölçüde olumsuz ayrılsa da yine de **ISO 500**, Türkiye ihracatı içindeki ağırlığını korudu. 2020'de **ISO 500** Türkiye ihracatının 37.8'ini, **sanayi** sektörü ihracatının ise yüzde 39.2'sini gerçekleştirdi. 2000'li yılların ortalarından itibaren 460 bandında seyreden ihracat yapan kuruluşların sayısı 2020'de de 465 oldu.

Faaliyet karı yüzde 55 arttı

Araştırmaya göre, sıralamanın ilk 50'sini oluşturan kuruluşların toplam üretimden satışlar içinden aldığı pay bir miktar azalmakla birlikte toplamda yüzde 50'ye yakın seviyelerini korudu. Araştırmanın temel göstergelerinden **ISO 500** Büyük'ün esas faaliyetlerinden elde ettiği karı gösteren faaliyet karı bir önceki yıla göre yüzde 55 artarak 142.8 milyar TL oldu. Faaliyet karlılığı oranı da 2.7 puan artarak yüzde 10.8'e çıktı. Benzer şekilde ölçülmeye başlandığı 2013'ten bu

yana 2019 yılı hariç sürekli artış gösteren FAVÖK büyüklüğü, 2020'de yüzde 43.1 artışla 184.4 milyar TL'ye çıkarken; FAVÖK karlılığı oranı da 2.6 puan artışla yüzde 13.9'a yükseldi. Yine vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı da yüzde 50.1 artarak 92.5 milyar TL oldu. **Sanayi** kuruluşlarının karları 2020'de artış eğilimi gösterdi.

Finansman giderleri yüzde 39.2 arttı

ISO 500'ün karlılık verilerine göre, faaliyet karlılığındaki iyileşmenin yanı sıra özellikle net kambiyo karlarının etkisiyle üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artış da karlılığa pozitif katkı yaptı. **ISO 500**'ün diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karları 237.9 milyar lira iken; gider ve zararları 194.4 milyar lira olarak gerçekleşti. Bu iki rakam arasındaki fark alındığında, **ISO 500**'ün 43.4 milyar liralık üretim faaliyeti dışı net gelir elde etti. Finansman giderleri, **ISO 500**'ün karlılığında belirleyici olmayı sürdürdü.

Erdal Bahçıvan "2020 yılında Covid-19 salgını ile oluşan finansal koşullar içinde Türk lirasındaki değer kaybı, enflasyondaki artış ve faiz oranlarındaki dalgalanmalar sonucunda bir önceki yıla göre finansman yükü önemli ölçüde arttı. 2020 yılında **ISO 500**'ün finansman giderleri yüzde 39.2 artışla 88.8 milyar TL'ye yükseldi. Bununla birlikte faaliyet karı yüzde 55'lik artışla 142.8 milyar TL'ye çıktı ve bu sayede finansman giderlerinin faaliyet karına oranı yüzde 69.3'ten yüzde 62.2'ye geriledi. Yaşanan bu görelî iyileşmeye rağmen; **sanayi** kuruluşları ana faaliyetlerinden elde ettikleri karların halen oldukça önemli bir bölümünü finansman giderlerine ayırmaya devam etti" diye konuştu.

Özkaynak artsa da borç-özkaynak dağılımı hala kronik sorun

Borçlanma ile öz kaynakların dağılımını yansıtan kaynak yapısında, **ISO 500**'ün 2020'de toplam borçları yüzde 23 gibi yüksek bir oranda arttı. Firmalar, faaliyet karlılığındaki artışın desteğiyle özkaynaklarını da yüzde 23.2 gibi benzer bir oranda büyütebildi. Bahçıvan

2020 YILININ EN BÜYÜK 10 SANAYİ KURULUŞU



2019 Sıra No	2020 Sıra No	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
1	1	Tüpraş	58.592.905.460
2	2	Ford	45.223.467.516
4	3	Oyak-Renault	31.241.977.176
3	4	Toyota	30.812.443.512
9	5	-	-
5	6	Star Rafineri	24.030.141.769
6	7	Arçelik	21.802.646.702
7	8	Tofaş	20.718.883.453
10	9	Ereğli Demir ve Çelik	16.976.379.559
8	10	İskenderun Demir ve Çelik	16.909.929.603



HABER

"Bu durum, borçların özkaynaklara göre çok daha hızlı arttığı geçmiş iki yılla kıyaslandığında umut verici görünüyor. Buna rağmen mevcut borç-özkaynak dağılımı **sanayicilerimiz** için mutlaka çözülmesi gereken kronik bir sorun. Çünkü borçlanma ile özkaynakların dağılımına baktığımızda, **ISO 500**'de 2015 yılı ile birlikte ilk kez yüzde 60'ların üstüne çıkan toplam borçların payı takip eden yıllarda artış eğilimini sürdürdü. 2020 yılında ise toplam borçların payı yüzde 68.4 ve özkaynakların payı yüzde 31.6 ile aynı kaldı" dedi.

Krediler daha çok **sanayi dışı** sektörlerle yöneldi

ISO 500'ün toplam mali borçları 2020'de yüzde 23 artarak 406.3 milyar TL'den 499.6 milyara ulaştı. Borçların vadelerine göre gelişiminde ise kısa vadeli mali borçlar yüzde 22.4'lük artışla 168.3 milyar TL'den 206 milyar TL'ye yükselirken; uzun vadeli mali borçlar ise yüzde 23.3 artarak 238 milyar TL'den 293.5 milyar TL'ye çıktı. Bahçıvan "Burada bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. 2020 yılında Türkiye'de yüzde 35'lerde seyreden oldukça güçlü bir kredi büyümesi yaşanırken, **ISO 500**'ün mali borçlarındaki artışın yüzde 23'le sınırlı kalması, kredilerin daha çok **sanayi dışı** sektörlerle yöneldiğini gösteriyor. Yine 2017 ve 2018 yıllarında artış eğilimi gösteren kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı, 2019'da yüzde 41.4'e, 2020'de ise yüzde 41.2'ye geriledi. Son iki yılda gerek borç yapılandırılmaları gerekse farklı finansal enstrüman seçeneklerine rağmen kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payı yatacay seyrini korudu" değerlendirmesini yaptı.

Duran varlıkların payı 2.8 azaldı: En önemli göstergelerden toplam varlıklar içinde dönen ve duran varlıklar ilişkisine bakıldığında; **ISO 500**'de duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı 2015'te yüzde 46.3'e kadar yükseldikten sonra gerilemeye başlayarak 2019'da yüzde 39.1 oldu. 2020'de duran varlıkların payı 2.8 puan daha azalarak yüzde 36.3'e geriledi. Olağan dışı koşullar firmaları likit varlıklara yöneltirken, duran varlık yatırımlarını sınırladı. Bahçıvan "Her ne kadar duran varlıklar son yıllarda düşüş eğiliminde olsa da buna yol açan bir faktöre daha dikkatinizi çekmek istiyorum. Biliyorsunuz en son enflasyon muhasebesi uygulaması 2004 yılında yapılmıştı. Sonrasında firmaların bilançolarında yeniden değerlendirme işlemi genellikle yapılmadı. Son 3 yılda yüksek enflasyonun hayatımıza yeniden girdiği göz önüne alındığında, **sanayimizin** duran varlığını yeniden değerlendirme ihtiyacı açıkça görülüyor. **Sanayicilerimizin** son dönemlerde yeniden değerlendirme taleplerini giderek daha sık bir şekilde dile getirmeleri de bunu gösteriyor" dedi.

KDV yükü yüzde 14.3 arttı

ISO 500'ün devreden KDV yükü, yükselişini sür-

dürdü, bir önceki yıla göre yüzde 14.3 artarak 12.4 milyar TL oldu. Bahçıvan, açıkladı: "Bu rakam, **ISO 500**'ün toplam mali borçlarının yüzde 2.5'i düzeyinde. **Sanayicilerimizin** yüksek finansman ihtiyacı sürerken, kuruluşlarımız önemli bir kaynağı, sıfır faiz ile devlete borç vermeye devam ediyor. Bu noktada, sürekli gündeme getirdiğimiz gibi KDV reformunun hayata geçirilmesi ve artık **sanayici** üzerindeki yükün kaldırılması gerekiyor."

Kar eden kuruluş sayısı 423'e yükseldi, orta yüksek ve yüksek teknoloji katma değeri arttı: **ISO 500**'te 2020'de kar eden kuruluş sayısı 411'den 423'e yükseldi. **ISO 500**'de teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer dağılımına göre, 2018'de **ISO 500**'de yaratılan katma değer içerisinde orta yüksek ve yüksek teknoloji ile yaratılan katma değer toplamı yüzde 27.5 iken, bu oran 2019'da yüzde 30.4'e, 2020'de yüzde 31.2'ye çıktı.

Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı 271: **ISO 500**'de Ar-Ge harcaması yapan kuruluş sayısı 2013'ten itibaren kademeli olarak artıyor. Bir önceki yıl yaşanan duraksamanın ardından 2020'de **ISO 500**'de Ar-Ge yapan kuruluş sayısı 271 oldu. **ISO 500**'ün 2020 yılı Ar-Ge harcamaları ise anket verileri ile 6.2 milyar TL olurken; 2019'a göre 4.9 oranında artış gösterdi. 2019'da yüzde 0.58 olan Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı, 2020'de hafif bir düşüşle yüzde 0.53'e geriledi.

İstihdam yaklaşık yüzde 3 arttı: **ISO 500**'ün istihdamı ise 2020'de tüm olumsuz gelişmelere rağmen yüzde 2.9 oranında artarken; ödenen maaş ve ücretlerdeki artış da yüzde 14.4 oldu. Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer dağılımına bakıldığında, 2018'de **ISO 500**'de yaratılan katma değer içerisinde orta yüksek ve yüksek teknoloji ile yaratılan katma değer toplamı yüzde 27.5 iken; bu oran 2019'da yüzde 30.4'e, 2020'de yüzde 31.2'ye çıktı.

Yabancı kuruluş sayısı azalıyor: **ISO 500**'de yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı, 2020'de 110'a indi. Bu gelişme, 2009'dan sonra **ISO 500** içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısında yaşanan kademeli gerilemenin devam ettiğini gösterdi. **ISO 500**'de halka açık kuruluşların sayısı 67 ile yatacay seyrini korudu.

Sanayide Anadolu ağırlığı arttı: **ISO 500**'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu oda bilgilerine göre sıralanması sonucu **sanayideki** Anadolu ağırlığının arttığı gözlemlendi. Buna göre son yıllarda sayısal olarak düşüş yaşanmasına karşın en büyük pay 161 şirket ile hala **İstanbul Sanayi Odası**'na ait. **ISO**'da sayının beş yıl önce 180 olduğunu görülüyor. İstanbul'u, Ege Bölgesi **Sanayi Odası** 44 şirket, Ankara 37, Kocaeli 36, Gaziantep 29, Bursa 19 şirket ile izliyor.





Millî Eğitim Bakanlığı web sitesinden yaptığı duyuruya göre; "Seçilen 6 mesleki ve teknik anadolu lisesinde kurulan kaynakçılık ve yazılım alanlarını kapsayan mükemmeliyet merkezleri, son teknoloji cihazlarıyla donatılırken bu alanları tercih edecek öğrencilere burs imkânı verilecek ve mezunların istihdamında da öncelik sağlanacak" dedi.

Millî Eğitim Bakanlığı ve İSO iş birliğinde gelenen nokta, Millî Eğitim Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ve İSO Başkanı Erdal Bahçivan tarafından yapılan toplantıda değerlendirildi.

Bakan Yardımcısı Özer, toplantıya ilişkin değerlendirmesinde, Bakanlık olarak mesleki eğitimi güçlendirmenin en önemli öncelikleri arasında yer aldığını vurguladı.

Son 3 yılda mesleki eğitimin güçlendirilmesi konusunda çok önemli mesafe aldıklarına dikkati çeken Özer, şöyle konuştu: "İstanbul'da mesleki eğitimi güçlendirmek için İSO ile geliştirdiğimiz iş birliği, her geçen gün güçlenerek kapsamını genişletiyor. Gelinen noktada, mesleki eğitimde tematik alanlarda açılımlar yapmak için İSO ile yeni adımlar atmaya başladık. Bu kapsamda kaynakçılık ve yazılım alanlarında altyapılan oldukça güçlü mükemmeliyet merkezleri kurduk. Seçilen mesleki ve teknik anadolu liselerinde kurduğumuz mükemmeliyet merkezleri, kaynakçılık ve yazılım alanlarını kapsayan ve son teknoloji cihazları içeren altyapıya sahip oldu.

Millî Eğitim Bakanlığı'ndan müjde

Burada görevli tüm öğretmenlerimizin mesleki gelişim eğitimleri İSO desteği ile süreklilik kazanacak. Ayrıca müfredatı da güncelliyoruz. İSO, bunun yanı sıra öğrencilerin bu alanı tercih etmesi durumunda öğrencilere burs verecek ve mezunların istihdamında da öncelik sağlayacak.

Atılan yeni adımın hayırlı olmasını diliyorum." dedi.

Özer, "2019'dan günümüze İstanbul'da mesleki eğitimi birlikte güçlendirme ve iş birliklerimizi artırma sürecine verdikleri destekler için İSO Başkanı Sayın Erdal Bahçivan ve İSO yetkilileri ve sektör temsilcilerine şükranlarımı sunuyorum. Sürece katkı veren İstanbul Millî Eğitim Müdürü Levent Yazıcı ve çalışma arkadaşlarına teşekkür ediyorum." diye konuştu.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan ise Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliğinden duydukları memnuniyeti dile getirerek İstanbul'da mesleki eğitimi güçlendirmek ve iş gücü piyasasının insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere Bakanlık ile çok başarılı bir iş birliği yürüttüklerine işaret etti. Bahçivan, "3 yıldır iş birliklerimiz giderek çok daha güçleniyor. İş birliklerimizde sürekli yeni açılımlar yapıyoruz. Kaynakçılık ve yazılım alanlarında attığımız ortak adımlar da bunun somut göstergeleri. İSO olarak tüm imkânlarımızla

belirlenen mükemmeliyet merkezlerimizi destekleyeceğiz. Atılan bu yeni adımla Bakanlık ile iş birliğimizi yeni bir aşamaya taşımış ve tematik iş birliğinin ilk iki adımını atmış bulunuyoruz. Kısa sürede de önemli mesafeler almaktan mutluluk duyuyorum. Toplantıya katılan Bakan Yardımcımız Mahmut Özer'e, meslek komitesi temsilcilerimize ve yetkililerimize çok teşekkür ediyorum." dedi.

Mesleki Eğitimdeki Önemli Projeler Hayata Geçirildi

Bakanlığın iki yıl önce İstanbul Sanayi Odası ile başlattığı mesleki eğitimde kapsamlı iş birliğiyle mesleki eğitimde önemli projeler hayata geçirildi.

35 mesleki ve teknik anadolu lisesini kapsayan iş birliğinde, her yıl okul sayısı artarak 46'ya yükseldi. İş birliğine ayrıca İstanbul'daki 5 güzel sanatlar lisesi de dahil edildi. İSO, iş birliği protokolü kapsamındaki okullara yönelik 378 toplantı gerçekleştirdi. Ayrıca, okul müdür ve müdür yardımcılarının tamamına yönelik kapsamlı

yönetici geliştirme programı uygulandı.

Öğretmenlere yönelik 16 modülden oluşan kapsamlı eğitimlere başlandı. Düzenlenen 12 eğitime 2 bin 572 öğretmen katıldı. Eğitimler halen devam ediyor, Haziran ayı sonuna kadar 6 yeni eğitim daha gerçekleştirilecek.

Bu eğitimlere ilaveten spesifik mesleki gelişim eğitimleri düzenlendi. Bu kapsamda Solidworks ile tasarım 4.0, aydınlatma ve ısı işlemin günümüzdeki teknolojik uygulamaları gibi özel eğitimler de yapıldı.

İş birliği kapsamında, ayrıca okullarda öğrencilere yönelik dijital dönüşüm ve teknoloji trendleri eğitimleri verildi. Eğitimlere şu ana kadar toplam 881 öğrenci katıldı.

Kaynakçılık ve Yazılım Üzerine Mükemmeliyet Merkezleri Kuruldu

Millî Eğitim Bakanlığı ve İSO arasında sektör temsilcilerinin katılımı ile geçen yıl Kasım ayında yapılan değerlendirme toplantısında, alınan karar gereği İstanbul'da kaynakçılık eğitimi üzerine Bakanlık ve İSO iş birliğinde 5 mükemmeliyet merkezi kuruldu ve altyapı eksiklikleri giderildi. Bu amaçla yaklaşık 10 milyon liralık kaynak kullanıldı.

Bu kapsamda, kaynakçılık alanında ilk adım abıldıktan sonra yazılım alanına odaklanıldı. İstanbul'da yazılım alanında bir mükemmeliyet merkezi kuruldu. Sanayi Mehmet Rifat Eyyap Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde kurulan merkezde, İSO bünyesinde yazılım alanının güçlü sektör temsilcileri sürece aktif katılarak bu merkezin Türkiye'nin yazılım alanında en güçlü merkezi olmasına destek verecek.

Lise yerleştirmelerinde kaynakçılık ve yazılım alanındaki liseleri tercih edecek öğrencilere, bursun yanı sıra mezuniyetlerinin ardından istihdamlarında öncelik sağlanacak. (MEB)





Katma değerde 'teknolojinin' payı artıyor

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunun teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer dağılımı açısından orta yüksek ve yüksek teknoloji gruplarında pay 3 yıldır artıyor.

Istanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından hazırlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2020 Araştırması'nın sonuçlarına göre, teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer açısından, 2018'de orta yüksek ve yüksek teknolojiyle yaratılan katma değer toplamı yüzde 27,5 iken, bu oran 2019'da yüzde 30,4'e, geçen yıl ise yüzde 31,2'ye çıktı. Söz konusu araştırmada, geçen yıl teknoloji yoğunluğuna göre yaratılan katma değer dağılımında yüksek teknolojinin payı yüzde 6,4 olurken orta yüksek teknolojinin payı yüzde 24,8

oldu. Orta düşük teknolojinin payı yüzde 31,5 iken, düşük teknolojinin payı ise yüzde 37 olarak belirlendi. 2019 yılında ise İSO 500'de yaratılan katma değer içerisinde yüksek teknolojinin payı 6,9, orta yüksek teknolojinin payı 23,5, orta düşük teknolojinin payı 29,6 ve düşük teknolojinin payı ise yüzde 40 olarak kayıtlara geçmişti.

Böylece son 2 yılda Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun katma değer dağılımında yüksek ve düşük teknolojinin oranı azalırken, orta yüksek ve orta düşük teknolojinin payı arttı. (AA)





38 / Z RAPORU

TEK
SAYFA

2020'de ISO 500 faaliyet kârı yüzde 55 arttı



KOVID-19'A KARŞI UYGULANAN KISITLAMALARDAN ETKİLENEN İSTANBUL SANAYİ ODASI (ISO) 500 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU ARAŞTIRMASI-2020 SONUÇLARINA GÖRE 2020 YILINDA SANAYİCİLERİN FİNANSMAN YÜKÜ YÜZDE 39.2 ARTARAK 88.8 MİLYAR LİRAYA YÜKSELDİ. ISO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN, "ENFLASYONUN İSTİKRARSIZLIK OLDUĞUNA İNANIYORUZ. ONUN İÇİN NE YAPIP EDİP ENFLASYON MÜCADELESİNİ MUTLAKA KAZANMALIYIZ" DEDİ

Istanbul Sanayi Odası (ISO) tarafından yapılan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2020" araştırma sonuçları açıklandı. Araştırmaya göre, Türkiye'nin en büyük ilk üç sanayi kuruluşu sırasıyla 58,6 milyar lira ile TÜPRAŞ, 45,2 milyar lira ile Ford Otomotiv, 31,2 milyar lira ile de Oyak-Renault Otomotiv Fabrikaları oldu. Albayrak Grubu iştiraki Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş. de bu yıl Türkiye'nin en büyükleri arasında yer alarak listeye 381. sıradan girdi.

ISO 500 İHRACATI 2020'DE YÜZDE 12,8 GERİLEDİ

ISO 500 araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşunun üretimden satışları 2020 yılında 1 trilyon 22 milyar TL'den 1 trilyon 179 milyar TL'ye yükselerek yüzde 15,3 oranında arttı. Büyüme performansı 2018'deki yüzde 34,5 ve 2019'daki yüzde 16,4'lük artışlar ile karşılaştırıldığında yavaşladı. 2020 yılında görülen bu yavaşlamada Covid-19'a karşı uygulanan kısıtlamalar ve küresel pazarların bir

süre kapalı kalması tabii ki etkili oldu. ISO 500'ün ihracatı da yüzde 12,8 oranında gerileyerek 64,1 milyar dolar oldu. Araştırmaya göre, ISO 500'ün istihdamı 2020 yılındaki tüm olumsuz gelişmelere rağmen yüzde 2,9 oranında artarken, ödenen maaş ve ücretlerdeki artış da yüzde 14,4 oldu. 2020'de ISO 500'de üretilen katma değer içerisinde orta yüksek ve yüksek teknoloji ile üretilen katma değer toplamı yüzde 31,2'ye çıktı.

ENFLASYON STRES KAYNAĞI

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, sanayi kuruluşlarının ekonominin temel yapı taşlarından olduğunu belirterek, "Araştırmamızın sonuçları, ekonomimizin sanayi gibi güçlü bir sacayağının olduğunu ortaya koyuyor. Ama bunun sürdürülebilir kılınması adına dünün sonuçlarını güncel gelişmeler ve veriler ışığında da değerlendirmeliyiz" dedi. Enflasyonun etkisi ile ilgili de konuşan Bahçivan, "Yurt dışından gelen hammaddelerin fiyatlarında yaşanan yüksek boyutlu artışlar sanayicimiz üzerinde giderek daha fazla baskı oluşturmaktadır. Bu artışlar, ilave bir işletme sermayesi ve buna bağlı bir finansman ihtiyacı oluşturması bakımından önümüzdeki günler için çok ciddi bir stres kaynağı olacaktır. Bu yıl sanayicimiz açısından bir başka önemli stres kaynağı da enflasyondur. Biz sanayiciler olarak asla ve asla yüksek enflasyonlu bir ortamda yaşamak istemiyoruz. Enflasyonun toplumlar için de, ekonomiler için de, sanayiler için de öngörülemezlik, istikrarsızlık olduğuna inanıyoruz. Onun için ne yapıp edip enflasyon mücadelesini mutlaka kazanmalıyız" diye konuştu.